

IK KAN DAT BEST WEL ZELF

SPELENDERWIJS LEREN ALS STARTPUNT VAN GEPERSONALISEERD LEREN

tekst: **Jetta Franssen**, onderwijsontwerper bij EXOVA

Vraag aan tien leerkrachten wat zij onder gepersonaliseerd leren verstaan en de kans is groot dat je tien verschillende antwoorden krijgt. Hoe denken kinderen over ‘gepersonaliseerd leren’? Hoe zien zij hun eigen persoonlijke leerproces, welke ideeën hebben zij over ‘echt leren’?

Wie goed naar kinderen kijkt, ziet dat hun natuurlijke manier van leren weinig te maken heeft met de manier van leren die wij in ons dagelijks onderwijs aanbieden. Vandaar dat wij de uitdaging zijn aangegaan om eens vanuit kinderen te kijken naar onderwijs. Je komt dan al snel uit bij spelenderwijs leren. En wie zijn hier de experts? De kinderen natuurlijk!

Neem bijvoorbeeld grammatica. Dat is zo ongeveer het saaiste onderdeel dat we kinderen aanbieden. Heel belangrijk, maar bloedsaai. Speel met de kinderen de volgende activiteit en voel hoe grammatica opeens een stuk minder saai wordt.

DE KINDEREN AAN HET WERK

“Ik wil morgen met mijn vriend naar de markt gaan.” Elk woord staat op een apart kaartje. Eén kaartje per kind, de kinderen zoeken zelf hoe de zin in elkaar zit en gaan op de juiste volgorde in een rij staan. Natuurlijk kijken de andere kinderen mee of het allemaal wel klopt. Observeer wat er gebeurt en je ziet de betrokkenheid ontstaan, spelenderwijs. Vervolgens worden de woordsoorten benoemd: op het rijtje af vertellen welke woordsoort op het kaartje staat. Daarna de zinsdelen. Kinderen ontdekken het verschil tussen woordsoorten benoemen en zinsdelen benoemen.

Voor de liefhebbers kan op de achterkant van elk kaartje het Engelse woord geschreven worden. Maak vanuit de Nederlandse zin de Engelse zin en

je ziet dat bijna iedereen een andere plek krijgt. Kinderen snappen meteen waarom grammatica belangrijk is voor het leren van de vreemde talen. Zo ontdekken kinderen spelenderwijs het belang van grammatica.

In dit praktijkvoorbeeld is voor elk kind iets te winnen. Ze verzinnen zelf zinnen, schrijven met elkaar de woorden op kaartjes, puzzelen de zin in elkaar, et cetera. Zo ontstaat op een spontane manier betrokkenheid voor de ‘saaie’ grammatica. De vervolgoopdrachten in het schrift worden hierdoor opeens veel levendiger. Kinderen ontdekken welke zinsdelen ze al onder de knie hebben en waar ze nog aan moeten werken. Kunnen kinderen dat? Natuurlijk kunnen kinderen dat. Misschien moet je ze even bewust maken wat betreft de verschillende soorten leren in een leergesprek.

IN GESPREK

“Weet jij nog wanneer je voor het eerst zelf uit de box bent gekropen? Of wanneer je voor het eerst helemaal zelf je veters hebt gestrikt? Misschien weet je dat laatste nog wel omdat ergens in een schoenendoos jouw strikdiploma ligt. Maar de meeste dingen die je hebt geleerd, gingen zo vanzelf, dat het jou niet eens zo is opgevallen. Dat noemen we **‘onbewust leren’**. Heel belangrijk, want stel je voor dat je elke keer zou moeten nadenken over hoe je moet lopen. Heel vermoeiend. Andere dingen moet je juist heel **bewust leren**: bijvoorbeeld fietsen, lezen of de tafels. Eerst kun je dat nog helemaal niet, dan ga je ermee aan de slag en dan op een gegeven moment lukt het: je kunt fietsen, je kunt lezen en je weet alle tafels uit je hoofd. Eigenlijk gaat dat na een tijdje zo vanzelf, dat je er bijna niet meer bij hoeft na te denken. Het gaat dan **‘automatisch’**.”

Door een kind bewust te maken van de verschillende lagen van leren, werk je aan betrokkenheid, gevoel van competentie en welbevinden. Zo start je spelenderwijs gepersonaliseerd leren vanuit de leerling.

IN GESPREK

“Op school zijn we gewend dat we bijna alle dingen heel bewust leren: dat is soms best **moelijk**, ook wel eens behoorlijk **saai** en je vraagt je misschien ook wel eens af, **waarom** je dat toch allemaal moet leren. Tuurlijk zijn er dingen die je gewoon niet kunt missen, zoals goed leren lezen, teksten begrijpen, rekenen, beetje topografie en zo. Daar moet je gewoon mee aan de slag, maar er zijn vast nog andere dingen waar jij **nieuwsgierig** naar bent, gewoon, voor jezelf.”

Jij bent als leerkracht nog steeds eindverantwoordelijk voor wat kinderen leren, maar jouw rol als leerkracht verschuift van ‘de instructeur voor de groep’, naar instructie-op-maat in kleine groep of per kind. Je creëert samen met de kinderen een inspirerende leeromgeving, waarin kinderen zien wat voor hun te leren valt. Spelenderwijs gepersonaliseerd.

IN GESPREK

“Stel je voor dat de juf/meester niet meer alléén de baas is over wat jij allemaal moet leren, maar dat jij daar ook wat over te zeggen krijgt. Je kunt dan samen bespreken wat geleerd moet worden, waarom dat zo is en je overlegt samen hoe jij dat het beste zou kunnen gaan leren. Jij wordt steeds meer de baas over jouw eigen leren, denkt kritisch, werkt zelfstandig en bent verantwoordelijk voor je eigen werk en natuurlijk ook voor je eigen succes.”

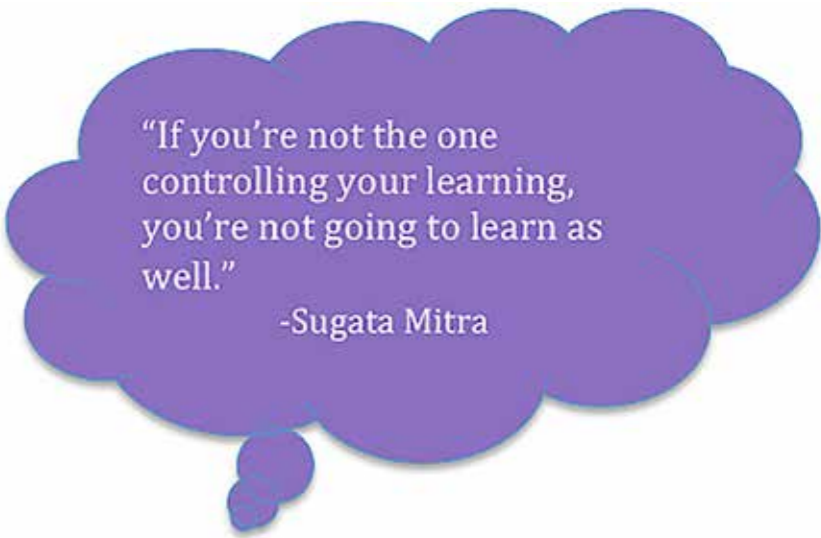
Een bijdrage van:

- ✓ Gepersonaliseerd leren
- ✓ Passend onderwijs
- ✓ Leerlijnen in plaats van methodes
- ✓ MATH, Expeditie Wereld, CODE26
- ✓ Eigen tempo, eigen niveau
- ✓ 21st Century Skills
- ✓ #onderwijs2032
- ✓ Continu aandacht leren leren
- ✓ Professionalisering van de leerkracht
- ✓ Motivatie, zelfsturing, samenwerking
- ✓ Onderzoekend en ontdekkend leren

“If you’re not the one controlling your learning, you’re not going to learn as well.”

-Sugata Mitra

Kinderen zijn heel goed in staat om vanuit hun eigen nieuwsgierigheid aan te geven wat ze willen leren, naast de dingen die ze móeten leren. Leren doen ze voor zichzelf. Aan de leerkracht om vertrouwen in de leerkracht van kinderen te hebben en een omgeving te bieden waarin kinderen leren vanuit de gedachte dat zij aan het stuur van hun eigen leren zitten. Gewoon een kwestie van **vertrouwen** en dan **durven, doen & doorzetten!**

Meer weten over welbevinden en betrokkenheid? Klik naar <https://youtu.be/VETVroIb1MQ>

NIEUWSGIERIG NAAR HET INVOEREN VAN GEPERSONALISEERD LEREN?

Wil jij gepersonaliseerd onderwijs vorm gaan geven? Wil jij eigenaarschap delen met de leerlingen? Wil je dit proces zowel inhoudelijk als procesmatig beter begeleiden? In de persoonlijke en teambegeleiding van EXOVA besteden wij o.a. aandacht aan de mindset van leerkrachten en aan de diverse leerkrachtrollen als coach, mediator en teacher. Al dan niet ondersteund door de leerlijnen MATH (rekenen), Expeditie Wereld (wereldoriëntatie) en CODE26 (taal). Kijk voor uitgebreide informatie op www.exova.nl of mail naar info@exova.nl.

